

A TANTÁRGY ADATLAPJA

MIKROBIOLÓGIA II

Egyetemi tanév 2025-2026

1. A képzési program adatai

1.1. Felsőoktatási intézmény	Babeş-Bolyai Tudományegyetem
1.2. Kar	Biológia-Geológia
1.3. Intézet	Magyar Biológia és Ökológia Intézet
1.4. Szakterület	Biológia
1.5. Képzési szint	B. Sc.
1.6. Tanulmányi program / Képesítés	Biológia/biológus
1.7. Képzési forma	Nappali képzés

2. A tantárgy adatai

2.1. A tantárgy neve	Mikrobiológia II				A tantárgy kódja	BLM1401
2.2. Az előadásért felelős tanár neve	Dr. Papp Judit adjunktus					
2.3. A szemináriumért felelős tanár neve	Dr. Papp Judit adjunktus					
2.4. Tanulmányi év	2	2.5. Félév	II	2.6. Értékelés módja	V	2.7. Tantárgy típusa kötelező (DF)

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszámja)

3.1. Heti óraszám	4	melyből: 3.2 előadás	2	3.3 szeminárium/labor/projekt	2
3.4. Tantervben szereplő összóraszám	100	melyből: 3.5 előadás	28	3.6 szeminárium/labor	28
Az egyéni tanulmányi idő (ET) és az önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					18
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					10
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása					8
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					4
Vizsgák					4
Más tevékenységek:					0
3.7. Egyéni tanulmányi idő (ET) és önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő összóraszámja					44
3.8. A félév összóraszámja					100
3.9. Kreditszám					4

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1. Tantervi	alapvető sejtteni ismeretek
4.2. Kompetenciabeli	minimális laborjártasság

5. Feltételek (ha vannak)

5.1. Az előadás lebonyolításának feltételei	nincsenek
5.2. A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	- kötelező jelenlét - egyéni vagy csoportmunka - pótlás utolsó előtti laborgyakorlaton

6.1. Elsajátítandó jellemző kompetenciák

Szakmai/kulcs-kompetenciák	- A mikroorganizmusok és vírusok szerkezeti és élettani sajátosságainak elsajátítása - A mikroorganizmusok és vírusok ökológiájával, genetikájával és evolúciójával kapcsolatos ismeretek elsajátítása - A mikroorganizmusok tenyésztésére, morfológiai és biokémiai vizsgálatára kidolgozott módszerek és egyes alkalmazott mikrobiológiai módszerek megismerése
Transzverzális kompetenciák	- Laboratóriumi csoportmunkában való részvétel készségének kifejlesztése - Az eredmények integrálásának készsége a szaktudomány tágabb ismeretkörébe - A laboratóriumi munka etikájának és felelősségének kifejlődése

6.2. Tanulási eredmények

Ismeretek	A hallgató ismeri a mikroorganizmusok és vírusok alapvető szerkezeti és működésbeli sajátosságait, valamint egyes szubvirális ágensek (viroidok, prionok) jellegzetességeit és jelentőségét.
Képességek	A hallgató képes megfogalmazni a mikroorganizmusok, vírusok és szubvirlis fertőző entitások alapvető sajátosságait és jelentőségét az élő rendszerekben.
Felelősség és önállóság	A hallgató képes önállóan dolgozni az alapvető mikrobiológiai laborgyakorlati technikák kivitelezésében.

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	A mikroorganizmusok és vírusok sajátosságainak és jelentőségének bemutatása
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	A mikroorganizmusok (baktériumok, vírusok, viroidok és prionok) alaktani, szerkezeti, biokémiai és fiziológiai sajátosságainak ismertetése, valamint a mikroorganizmusok ökológiájával, genetikájával és evolúciójával kapcsolatos ismeretek bemutatása és az információk gyakorlati alkalmazása a mikrobiológiával kapcsolatos szakterületeken

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
A baktériumok kórokozása	Frontális ismeretközlés, szemléltetés PowerPoint vetítés és táblarajzok által, párbeszéd, problematizálás	
Jellegzetes baktériumcsoportok: rickettsiák, chlamydiák, mikoplazmák, mixobaktériumok	Frontális ismeretközlés, szemléltetés PowerPoint vetítés és táblarajzok által, párbeszéd, problematizálás	
Jellegzetes baktériumcsoportok: spirokéták, aktinobaktériumok, archeák	Frontális ismeretközlés, szemléltetés PowerPoint vetítés és táblarajzok által, párbeszéd, problematizálás	
A vírusok alapvető sajátosságai. A vírusok alakja és mérete. A vírusok kémiai összetétele	Frontális ismeretközlés, szemléltetés PowerPoint vetítés és táblarajzok által, párbeszéd, problematizálás	
A vírusok szerkezete : helikális és köbös szimmetriájú vírusok. Komplex szimmetriájú vírusok	Frontális ismeretközlés, szemléltetés PowerPoint vetítés és táblarajzok által, párbeszéd, problematizálás	
A vírusok szaporodása és tenyésztése	Frontális ismeretközlés, szemléltetés PowerPoint vetítés és táblarajzok által, párbeszéd, problematizálás	
A vírusok osztályozása : kritériumok és főbb csoportok	Frontális ismeretközlés, szemléltetés PowerPoint vetítés és táblarajzok által, párbeszéd, problematizálás	
Szegmentált genomú vírusok. Szatellita vírusok és virusoidok	Frontális ismeretközlés, szemléltetés PowerPoint vetítés és táblarajzok által, párbeszéd, problematizálás	
A vírusok patogenitása: tropizmus, vírusos fertőzések típusai	Frontális ismeretközlés, szemléltetés PowerPoint vetítés és táblarajzok által, párbeszéd, problematizálás	
A vírusok patogenitása: zárványképzés, citopatogén hatás, tumorképzés	Frontális ismeretközlés, szemléltetés PowerPoint vetítés és táblarajzok által, párbeszéd, problematizálás	
Onkogén vírusok	Frontális ismeretközlés, szemléltetés PowerPoint vetítés és táblarajzok által, párbeszéd, problematizálás	
Lizogénia. Mérsékelt fágok, arbitrium rendszer		
Vírusok közötti kapcsolatok. Interferencia és interferonok. A baktériumok vírusellenes mechanizmusai	Frontális ismeretközlés, szemléltetés PowerPoint vetítés és táblarajzok által, párbeszéd, problematizálás	
Vírusok eredete. Viroidok. Prionok	Frontális ismeretközlés, szemléltetés PowerPoint vetítés és táblarajzok által, párbeszéd, problematizálás	
Könyvészet Cernescu, C. (1998): Virusologie medicală, Ed. Medicală, București Horváth, J., Gáborjányi, R.(2001): Növényvírusok és virológiai vizsgálati módszerek, Mezőgazda Kiadó, Budapest Papp J. (2009): Általános mikrobiológia I., Kriterion Kiadó, Kolozsvár Pesti, M. (2001): Általános mikrobiológia, Dialóg Campus Kiadó, Budapest Prescott, L.M., Harley, J. P., Klein, D. A. (1999): Microbiology, McGraw-Hill Co., London Wagner, E. K., Martinez, J. H. (2004): Basic Virology, 2nd Ed., Blackwell Publ., Malden (Növényélettani könyvtár, BBTE Főépület)		
8.2 Szeminárium / Labor	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
A mikrobiális fermentációk megfigyelése.	Kísérletezés, szemléltetés, megbeszélés	
A környezeti tényezők hatása a mikroorganizmusok fejlődésére	Kísérletezés, szemléltetés, megbeszélés	

A mikroorganizmusok antibiotikumok iránti érzékenységének vizsgálata. A nehézfémek antimikrobiális hatásának vizsgálata. Növényi baktérium-ellenes anyagok hatásának vizsgálata	Kísérletezés, szemléltetés, megbeszélés	
Talajmikrobiológiai vizsgálatok 1: a talajlakó mikroorganizmusok össz-számának meghatározása. A talajlégzés mértékének meghatározása	Kísérletezés, szemléltetés, megbeszélés	
Talajmikrobiológiai vizsgálatok 2: az ammonifikáló képesség meghatározása	Kísérletezés, szemléltetés, megbeszélés	
Talajmikrobiológiai vizsgálatok 3: Különböző enzimaktivitások kimutatása és meghatározása	Kísérletezés, szemléltetés, megbeszélés	
A levegő mikrobiológiai vizsgálata	Kísérletezés, szemléltetés, megbeszélés	
A víz mikrobiológiai vizsgálata: a koliform mikroorganizmusok számának meghatározása	Kísérletezés, szemléltetés, megbeszélés	
A víz mikrobiológiai vizsgálata: a koliform mikroorganizmusok kitenyésztése szelektív táptalajokon	Kísérletezés, szemléltetés, megbeszélés	
Az antibiotikumok használatának előnyei és hátrányai	Kérdőívek kitöltése, megbeszélés, problematizálás	
Az oltásokkal kapcsolatos ismeretek felmérése, megbeszélése	Kérdőívek kitöltése, megbeszélés, problematizálás	
A genetikailag módosított mikroorganizmusok alkalmazásának lehetőségei, problémái	Kérdőívek kitöltése, megbeszélés, problematizálás	
A gyakorlatok pótlása, ismétlés	Kísérletezés, szemléltetés, megbeszélés	
Gyakorlati tevékenység értékelése		
Könyvészet Drăgan-Bularda, M. (2000): Lucrări practice de microbiologie generală. Univ. Cluj-Napoca, Cluj-Napoca Márialigeti, K. (2002)- Általános mikrobiológia – Gyakorlati útmutató, ELTE, Budapest Tóth, E., Borsodi, A., Makk, J., Romsics, Cs., Felföldi, T., Jáger, K., Vajna, B., Ács, É., Palatinszky, M., Márialigeti, K. (2018) : Klasszikus és molekuláris mikrobiológiai laboratóriumi gyakorlatok (elektronikus jegyzet), ELTE, Budapest (Növényélettani könyvtár, BBTE Főépület)		

9. Az episztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

A tantárgy olyan ismeretekre fektet hangsúlyt, amelyek lehetővé teszik a mikrobiológiai információk alkalmazását a mikrobiális biotechnológiai eljárások során, az orvosi és állatorvosi mikrobiológia területén, a talajmikrobiológiai gyakorlatban, valamint a környezetvédelemben is.

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	A tananyag elsajátításának mértéke	Szóbeli vagy írásbeli vizsga (a hallgatók választása alapján)	70%
	Az elsajátított ismeretek alkalmazása különböző problémák felvetésekor		
10.5 Szeminárium / Labor	A gyakorlatok elvégzésének és kiértékelésének mértéke	A gyakorlatok elvégzésének kiértékelése, szóbeli vagy írásbeli gyakorlati vizsga.	30%
10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei			

- A gyakorlati vizsga kizáró jellegű, eredménye minimum 5.00 kell legyen.
- Az elméleti vizsga eredménye minimum 5.00 kell legyen.

11. SDG ikonok (Fenntartható fejlődési célok/ Sustainable Development Goals)

A fenntartható fejlődés általános ikonja

Kitöltés időpontja:
2025.01.10

Előadás felelőse:
Dr. Papp Judit adjunktus

Szeminárium felelőse:
Dr. Papp Judit adjunktus

Az intézeti jóváhagyás dátuma:
2025.01.14

Intézetigazgató:
Dr. Keresztes Lujza docens